

Afyon Karahisar Mebusu Kemal Özçoban'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin bâzı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Dahilî Nizamname teklifi ve Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası (2/613)

15 . II . 1954

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Hükümet tarafından Meclise sevk edilerek halen Muvakkat Encümende tezekkür edilmekte olan Seçim Kanunu kabul edildiği takdirde Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dahilî Nizamnamesinin bâzı maddelerinin lağvını intacedecektir.

Filhakika Heyeti Umumiye kararı ile kurularak Seçim Kanununu incelemeye memur edilen Muvakkat Encümen mezkûr tadil lâyihasını tetkik ederken Dahilî Nizamnamemizin bâzı maddelerini ilga eder mahiyette olan lâyihanın kabulü halinde Dahilî Nizamnamenin 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 nci maddelerinin lağvı cihetine gidemeyecektir.

Çünkü Dahilî Nizamnamenin 232 nci maddesinde :

(Bu Tüzüğün, değiştirilmesi, bir yahut daha çok maddesinin kaldırılması, bu Tüzüğe bir yahut daha çok madde eklenmesi için yapılacak teklifler önce Anayasa Komisyonunda incelenir, sonra kanun görüşmeleri usulüne uyularak Mecliste görüşülüp sonuçlanır.) hükmü mevcuttur.

Bu durum karşısında bir mebusun müstakil bir teklifle ve Hükümet lâyihasına mütenazır olarak Nizamnamenin bu maddelerinin ilgasını istemesi ve Teşkilâtı Esasiye Encümenince acele olarak görüşülmesi zarureti ile karşı karşıya bulunduğumuzda şüphe yoktur. Zira hepimizin gayesi ve hile memleketimizde kabul ettiğimiz rejim icabı seçimlerin vatandaşın vîdanında en küçük bir şüphe yaratmıyacak şekilde cereyan etmesi ve bilhassa yolsuzluklar vukuunda itiraz hakkı verilmesi ve bu itirazın bütün vatandaşların itimadına mazhar olmuş, tamamiyle bitaraf bir heyet tarafından incelenmesi, onun vereceği karara göre amel olunması lâzımdır.

Şimdiye kadar bizde cari sisteme göre nihai itiraz merciî olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi gösterilmişse de halen yürürlükte bulunan Seçim Kanunu ile kurulmuş olan Yüksek Seçim Kurulunun kararları ise katiyetten ziyade istişari bir mahiyetten ileri gidememiş olduğunu bittecrübe müşahade eylemiş bulunuyoruz. Nihai kararı Büyük Millet Meclisine vermenin fiilen olmasa dahi mânen şüphe ve tereddütleri izale edememiş olduğu bir hakikattir. Zira çoğunluk tarafın vereceği en salim ve dürüst kararlar bile münakaşa ve tenkid mevzuu olmaktan kurtulamamıştır.

Esasen bugün iktidarda bulunan Demokrat Parti yukarda arz olunan sebep ve mülâhazaları 1946 yılından beri Büyük Millet Meclisinde savunmuş ve prensipleri üzerinde tavakkuf ederek onu bir dâva olarak kabul eylemiştir. Nitekim bu prensibe sadakatini ispat eden İktidar Partisi Meclis Grubu son toplantısında bu ciheti müzakere mevzuu yaparak mebus seçimi sonunda nihai itiraz merciinin Yüksek Seçim Kurulu olması hususunu prensip olarak kabul eylemiştir.

Demokrasi yolundaki şu mutlu inkişafa muvazi olarak artık Dahilî Nizamnamemizin (13 - 21) nci maddelerinin hikmeti vücudu kalmamıştır.

Binaenaleyh aşağıda madde halinde yazılı teklifimin Teşkilâtı Esasiye Encümenine havalesiyle tercihan ve müstacelen görüşülerek Meclis Heyeti Umumiyesine sevkına delâlet buyurulmasını saygı ile rica ederim.

Afyon Mebusu
Kemal Özçoban

Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Teşkilâtı Esasiye Encümeni

Esas No. 2/613

Karar No. 8

1 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olan (6272) sayılı Kanunun meriyete girmesi üzerine Dâhilî Nizamnamenin milletvekilleri mazbatalarının tetkikına dair olan (13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21) nci maddelerinin kaldırılması hakkında Afyon Mebusu Kemal Özçoban tarafından yapılan teklif Meclis Riyasetince encümenimize havale edilmekle teklif sahibi de hazır olduğu halde müzakere edildi.

Teklif sahibi Kemal Özçoban, Milletvekilleri Seçimi Kanununu tadil eden Kanunla; milletvekilleri seçim tutanaklarını tetkik salâhiyetinin Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş olduğundan bu hususa dair Dahilî Nizamnamenin (13 ncü maddesinden başlayarak (21) «nci madde dâhil» 9) maddesinin kaldırılmasını istediğini beyan etmiştir.

Encümende bu husus üzerinde devam eden görüşmeler sırasında; Erzurum Mebusu Memiş Yazıcı; Seçim Kanununun tadiline dair kanun kabul edilmiş bununla milletvekilleri seçim mazbatalarına yapılacak itirazların tetkik vazifesinin Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş bulunmasına göre, Nizamnamenin bahsedilen hükümleri esasen lâğvedilmiş bulunduğundan tekrar lâğvı yolunda teklifin kabulüne sebep olmadığını ileri sürmüş ve bunun için lâğvı teklifinin reddini istemiştir. Bu teklif reye konularak ekseriyetle reddedildikten sonra Dahilî Nizamnamenin bahsi geçen maddelerinin kaldırılması mevzuunda müzakereye devam edilmiş ve reddin mucip sebepleri üzerinde muhtelif fikirler ortaya atılmıştır.

Şemsettin Günaltay ve Faik Ahmed Barutçu, mazbataya Yüksek Seçim Kurulunun Seçim mazbatalarının tetkiki üzerinde verecekleri kararlara karşı Büyük Millet Meclisine itiraz edilemeyeceğinin ve bu hususta Büyük Millet Meclisince tetkikat yapılamıyacağının kayıt ve ilâvesini istemişlerdir. Bu fikir ve teklifler etrafında encümende karşılıklı olarak

uzun münakaşalar cereyan etmiş, ve Muhlis Tümay tarafından (Seçim Kanununun tâdili ile; tutanakları nihai ve katî olarak inceleme, ve karara bağlamak salâhiyet, ve vazifesinin Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş olduğunun, Dahilî Nizamnamenin, ikinci faslında bulunan (13 - 21) nci maddelerinin kaldırılmasında mucip sebep olarak kabul ve mazbataya dercine) dair yapılan teklifinin; reye konularak ekseriyetle kabul edildiği görülmüştür.

Yapılan müzakere ve kabul edilen teklif neticesinde :

1. 5545 sayılı Milletvekilleri Seçimi hakkındaki kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olan kanunun (6272) sayı altında 23 . II . 1954 tarihinde neşredilerek yürürlüğe konulduğu,

2. Dahilî Nizamnamenin seçim tutanakları başlığı altındaki (13) ncü maddeden başlayarak (21) nci maddeye kadar mevzu, bilhassa seçim tutanaklarından itiraza uğrıyanlarının Meclisçe kurulacak (Mazbataları Tetkik Encümenine havalesi ve bu tutanaklar üzerinde inceleme ve tahkikat yapılarak neticenin bir raporla Büyük Millet Meclisine arzı ve Meclisçe tutanak üzerinde bir karar verilmesine) dair olan Büyük Millet Meclisi yetkilerinin; bilhassa Seçim Kanununun değişen 123, 124, ve 125 nci maddeleriyle, Yüksek Seçim Kuruluna vazife ve yetki olarak verildiği,

3. Yüksek Seçim Kurulunun; itiraza uğrıyan milletvekili tutanakları üzerinde usulen vereceği kararlar nihai ve katî bulunduğunun 125 nci maddesinde tasrih edildiği anlaşılmıştır.

Binaenaleyh neşredilen (6272) sayılı Kanunla milletvekilleri tutanakları üzerinde yeni hükümler konulmuş bulunmasına, ve itiraza uğrıyan tutanaklar üzerinde Yüksek Seçim Kurulunun usulen gerekli incelemeler yaparak işi nihai ve katî olarak karara bağlayacağına göre, Büyük Millet Meclisince tatbik lüzum ve yeri kalmamış bulunan Dahilî Nizamnamenin intihap mazbatalarını tetkik başlığı altındaki 13, 14,

15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 nci maddeleri hükümlerinin kaldırılması ekseriyetle kabul edilmiş ve bu karara uygun olarak metin tanzim edilmiştir.

Takdimen müzakeresi ricasiyle Büyük Millet Meclisinin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Bu rapor Sözcüsü
Manisa	Manisa
F. L. Karaosmanoğlu	M. Tümay
Kâtip	
Konya	Afyon K.
T. Kozbek	K. Özçoban
	Ankara
	R. Eren

Bingöl
Muhallifim

Son Seçim Kanunu ile nizamnamenin tutanaklar faslı ortadan kalkmıştır.

F. F. Düşünsel

Erzincan
Ş. Günaltay

Erzurum
Muhallifim

İsparta
R. Turgut
İzmir

M. Yazıcı
İstanbul
S. Adato
Trabzon

Z. H. Velibeşe

F. A. Barutçu
İmzada bulunamadı

AFYON KARAHİSAR MEBUSU KEMAL ÖZ- ÇABAN'IN TEKLİFİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin bâzı maddelerinin kaldırılmasına dair teklif

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu nizamname kabulünden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu nizamname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.

TEŞKİLÂTİ ESASİYE ENCÜMENİNİN DE- ĞİŞTİRİŞİ

Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin bâzı maddelerinin meriyetten kaldırılması hakkında nizamname teklifi

MADDE 1. — Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin seçim mazbataları başlığı altındaki (13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21) nci maddelerini ihtiva eden ikinci fasıl hükümleri meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu nizamname hükmü kabulünden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Kabul edilen işbu nizamname Büyük Millet Meclisi tarafından yürütülür.